

läbi maa tahedas sunnitas. Mõisniku, keda seda asja mõistwa ning sündsian kotusen sääratsid torusid lastwa kolm ehk neli jalga süwita panna, saawa nüüd hääd wilja nurme päält, kun muste egafõrd külmi ning wesi wilja ärarife. Inglismaal om se asi kügedimält üleswõdetu ning jo 30 ajastaiga äraproomitu ning leütu wääga tululif olewat. Kooraste Paron Kanepitse kihelkunan om palju nurmemaad sedawiisi parandanu ning ka Raadimõisa nurme pääl Tartu liina lähükese om ildaigu üts nurm sawitorudega ärapantu ning wesi joosep sääl parhilla maa al torusid mööda forinal kraawi. Seesama Raadimõisa al Mütta talun Smajõe ning Tallina postitee waijel tetas wabrikun masinaga sääratsid torusid ning palutetas pärast ahjun sedasama wiisi kuis sawi kiwwe palutetas. Kül wõtwa ka talumehe pea seda kunsti pruukma, kui torusid nakatas odawamba hinna naga müüma. Kagger Rein Rüpli wallan Ottepä kihelkunan, üts hoolikas taluperemees, om sedawiisi nakanu oma nurme parandama, et tema kraawe nurmest läbileikay, 3 ehk 4 jalga süwita, hagu kraawi põhja panep ning päält mullega täüday. Wesi närisep kraawi mööda nurme põhjast wälja ning nurm jääp tahedas ning kaswatay hääd wilja. Hagu omma kül odawamba kui toru, ent ei püsi ni kawwa, sest et na aigu mööda äramadaneuwa.

Suba nakat koormaga Mustweede Peipse rannan jūdma. Tan sa näet ni palju poote, saialawkid, soldati kasarmid ja muid seesugutsid hoonid, et arwat liina kotuse olewat; ent ei olle muud midake kui suur Wene küla. Küla saisay mitme mõisa krundi pääl, ent maja omma kodanikuide omandus. Suure kõrzi een om õtse kui turuplatsi pääl kiit rahwast ning kaubakoormid täüs, sest et siin külän kõwaste kaubeldas. Kawwest Põlzamaalt, Willandilt, Paidelt ja Simmonalt weetas wilja sia koku ja waher-

tetas kala eest ära, mes Mustwee rahwas Peipse järwest püüdwä. Ent ehk kül siin kõwaste wiljaga, taluga ning hobestega kaubeldas, siski sünnip harwaste ennege, et raha kõrzin raisatas, ni kui muial kaade wiis om. Kes oma kaupa om ärakaubelnu, wõtay ehk paari tenga eest saia lastele kodu wia ning sõiday sis, raha karmanin ning kalakot jalgu een, kodu poole. Olet sa kõrzin ärakäünu, kos sa piibulest palama panet ning pärrakullet, mes haina ning kaara hind om, ning imes pandnu, et palju kallimb om kui kodupool, sis nakame jälle koormaga edesiminema, sest Lohusun sünnip hobest rawitseda. Sääl ehk laulap naljakas postimees wärsikest:

Lohusun mo lopsitie,
Kinasin mo pessetie;

ent sul ei ole ei lopsimist, ei ka pesmist peljata, kui sa esi tülikas mees ei ole.

Maakotus nakay siist maalt eembale ils wae sembas ning igawambas saama. Tee lät suurt sood mööda edesi, kun muud ei olle näta, kui ärasamelduid näljatsid pedajakeisi, mes waiwalt ennege siin kaswawa. Edeotsast, Kinasi jaamast, Lohusu wanast puukerikust ning Kannapungerjast möödaminnen, näet weel Peipsit hääl kael. Ent ka Peipse järw om talwel ea ning lume al igaw näta; ent Kannapungerjast ammak Wäikupungerjani ei näe sa muud midake, ei hääl ei ka kural kael, kui ennege põhjato sood. Ei neesinatse soo ei kaswata nüüd kül muud midake tarwiliku, kui tetri ning muid mõtslinde, mes sääl elawa, ning kelle pärast küti seda maakotust litwa, — ent kül edis päide, kui paksembaste rahwas siin meie maal saap elama, saawa ka neesinatse soo inemiste tö ning waiwa läbi tahendetama ning nurmes ehk mõtsas ämbermuudetama. Jo nüüdke om kotuside mõni